

2. Za to plačilo si morejo izposoditi po vrsti vse knjige iz knjižnice, ali vendar samo jedno na enkrat.

3. Izposojeno knjigo morejo doma obdržati 2-3 tedne ne vendar dalje od dveh mesecev.

4. Za ta čas, ko knjigo doma imajo, so zanjo odgovorni, morajo zatoraj paziti, da se knjiga ne zamaže, raztrga, ali tako obškoduje, da ne bi bila več za rabo; tako obškodovano knjigo, ali celo izgubljeno, mora bralec v denarju nadomestiti.

5. Bralec izposojene knjige ne sme nikomur drugemu izposoditi, temoč prebrano taki nazaj prnesti, da jo spet drugi bralec lahko izposodi.

6. Kdor do konca leta ne plača letnine, ne dobi več knjig in neha biti ud knjižnice.

7. Doneski in stroški se po vrsti zapisujejo v zapisnike in po dokončanem letu se soštejejo, da se vidi, koliko premoženja ima knjižnica. Za denar se v primeri dohodkov naročujejo časniki in kupujejo knjige. Te pa se morajo poprej zvezati dati, ko se izposodijo.

8. Račun bi naj vsako leto enkrat pregledali trije udje, ki so od drugih za to izvoljeni.

Z a p i s n i k i k n j i ž n i c e .
Zapisnik (1.) udov knjižnice.)

Broj	Ime in zaime, stan,	Dan in leto prist.
1	Stepišnik Matija posest. in mlinar v Pobrezju. Ima izposojeno knjigo števil 8.	9/24 1863.

Zapisnik (2.) knjig.

Brj.	Napis knjige	Vrednost	Zvezek
1	Spomenica 1000 let. sv. Cirila in Metoda i. t. d.	1 fl. 50 kr.	1

Zapisnik (3.) plačilni.

Brj.	Ime in zaime plačnika	1864	1865	1866
1	Stepišnik Matija	30 kr.	30 kr.	30 kr.
2	Murgot Simon itd.	30 kr.	30 kr.	30 kr.

Zapisnik (4.) stroškov.

Leto	Dan	Za	fl.	kr.
1865	28/12	Dozmrtno ustanovninno društvu sv. Mohorja prvo polovico	7	50
1866	25/6	Drugo polovico itd.	7	50

Zapisnik (5.) dobrovoljnih darov.

Leto in dan	Od	Vrednost	
		fl.	kr.
1863 28/8	Dr. Vošnjaka. Spomenico 1000 l. sv. Cirila in Metoda knjigo	1	50
1864 1/10	G. N. N.	5	50

Na koncu zapisnika pa še mora biti abecedno kazalo udov.

Dopisi.

Z Pohorja. Glas prostega kmeta zastran konkordata. „Proč s konkordatom, proč z duhovščino, proč s vsemi crkvenimi obredi!“ — Tako trobijo zdaj brezbožni časniki in jih privrženci, in rogovilijo, da naj tudi priprosto ljudstvo pomaga, da se znebi oblasti, ki ovira narodno svobodo in razdira divje zakone. Pa veste, moji dragi kmetje, kam pes tace moli? — Hudobija in brezverstvo je dospelo na tako visoko stopnjo, da še v Avstriji nikdar tako; in ti, ki mislijo, da je to izobraženost, si prizadevajo na vso moč, da se znebijo duhovščine in je oblasti; zato vpijejo na vse grlo: proč s konkordatom, proč z duhovniki, proč s crkvijo in jenimi pravicami; prosto, to je po svoji želji, čemo živeti. Zavolj tega tudi z vso silo čejo ločitvo šole od crkve, ker vidijo, da dokler se mladež pod nazorstvom crkve odgojeva, svojega hudobnega mena popolno doseglji ne bodo; in le zato čejo posilama odtrgati še nedolžno mladino iz rok skrbne matere, sv. crkve, in jo izročiti judom, protestantom in katolskim odpadnikom v izrejo, da se že v mlado srce vcepi gnjus in mrzenje do svetih resnic, crkve in sv. vere, in se vkorenini ošabnost, neumnost in nesramnost.

Tak pošten je namen naših olikancev, ki jim druga ni v mislih, kakor mesena poželjivost in zaničevanje vsega, kar je sveto. Ljudi slepijo s tem, da hočejo učitelje osloboditi

jih težkega jarma; ali to je kačja sleparija, s katero hočejo učitelje na svojo stran dobiti, ki se pa bodo grozno opekli, ako lažnjivim prerokom verujejo.

Ali mislite, dragi moji, da bo učitelj potem prost vse višje oblasti? O nikakor ne! Znebil se bo duhovske oblasti, prišel pa bo svetnim gospodom in tudi kmečki gosposki v pest; jaz pa, čeravno sam kmet, vendar rad spoznam, da bi kakor učitelj stokrat rajši pod duhovsko, kakor pa pod kmečko ali srenjsko gosposko služil.

Zdaj pa še pogledimo malo kako letno je dr. Mühlfeld zakonsko postavlo naštimal, in g. Carneri mu tako lepo v novinah prilaga, da bode, posebno mlado ženstvo veselja poskakovalo. Reče se namreč, zakon je navadna, svetna reč, in zato ni potrebno, da bi se moral v crkvi sklenoti, in da bi le duhovni imeli presoditi, ali se sme ta ali oni oženiti; zadosti je, da župan okliče in zaroči, pa je vse dobro! Res lehka ženitev, ali poslušajte, kar na dalje pravi dr. Megerle, da namreč iz več vzrokov se sme zakon spet razvezati. Jokrle, jokrle, to pa ne bo nič za ženke! Tako se le mačke ženijo, bodo rekle, in skoro je taka; in če se takošen zakon vpelje, bo tudi naskoro potreba Kineške postave, da se smejo otroci zametavati, kakor mladi kužeji. Vidite, dragi kmetje, taka je zdaj olika naših liberalcev; toraj držimo se, kolikor le moremo, in petezajmo se za vero in domovino, naj ostanejo sv. crkvi pravice; in naj ima cesar, kar je cesarjevega, pa tudi erkev, kar jo po božji volji gre. Priprost Kettenburger *)

iz Dunaju. Čitajte, kako vrlo napreduje „Slovenija“ v Gradcu in kako krepko se obnašajo tam slovenski dijaki proti neprijaznim in prevzetnim Nemcem, bi lahko kdo mislil, da letos na Dunaju slovenskih dijakov ni, ali pa so pravi mlačneži, ker ni duha in sluha o njih. Pa temu ni taka, ampak tudi na dunajskem vseučilišču je lepo število slovenskih dijakov vnetih za narod in domovino, in ako je zdaj že prazen navadni izgovor vlade naše, da mora razne službe na Slovenskem izročevati Nemcem, ker ni za to zmognih slovenskih moči, bo tak smešen izgovor za prihodnji čas gotovo celo nemogočen.

Po velikem dunajskem mestu pa in oddaljenih predmestjih smo slovenski dijaki tak raztrošeni, da še se vsi ne poznamo, in še se znani večkrat celi teden ne vidijo. Sicer nam je nekterim navadno shajališče „Slovanska beseda“, nekteri pa še vpisani niso, ali se poprek vpisati nočejo, ker jim tu pa tam kaj ne dopada — in lahko bi tedaj do konca leta drug o drugem ne znal, da je tudi Slovenec.

Davno smo tedaj že spoznali živo potrebo slovenskega dijaškega društva, pa mnogotere zapreke posebno pa različne misli o združenju, z katerim bi radi sebi pa tudi narodu našemu v literarnem obziru po svojih močeh vstregli, so nas zadrževale, da slovenski dijaki nismo imeli že poprej svojega društva, kakor vsi drugi Slovani na takajšnjem vseučilišču. Vendar pa smo se zjediniili, ter pravila si narediši ustanovili slovensko dijaško društvo z imenom „Sava“, kterega namen je, da se spoznamo in zabavljamo med sebo, posebno pa, da se pogovarjamo o narodnih zadevah ter izdelujemo različne znanstvene spise, ktere bi s časom lahko tiskati dali, ter z njimi še revni literaturi naši vsaj nekaj pripomogli.

Bog daj, da bi društvo „Sava“ dobro napredovalo, in sloga med nami nas podpirala, namen svoj doseči.

Kakor navadno, smo se tudi letos posebno zavolj ustanovljenja društva bili že večkrat sošli ali po našem „imeli smo že večkrat ropot“ („ropote“ namreč imenujemo slovenski dijaki svoje shode) in posebno pri enem je bilo prav živo.

Gotovo ste brali v nemškem „Wanderer“ ono novico, ki je krivo pravila, da so slovenski dijaki dunajskega vseučilišča „soglasno“ sklenoli, naznaniti dr. Tomanu v posebni adresi, da niso zadovoljni, da je glasoval za konkordat, ali kakor se je tam reklo, z tim poslati adresu proti konkordatu. Res je, da je občna navdušenost za addresso proti konkordatu vzbudila tudi v nekterih slovenskih dijakih željo, v adresi na dr. Tomana proti konkordatu pokazati, da so „liberalni“, tudi se je addressa z veliko večino sprejela, nikakor pa ne „soglasno“, ampak nekteri smo bili zelo nasproti. Gotovo, da

*) Tako se je pošten in pameten kmet podpisal, ker je g. piem. Kettenburg prošnju za ohranjenje konkordata podpisal. Radi smo ponatienoli jegov dopis, v kterem je več znate resnice in modrosti, kakor v marsikteri visoki glavi, ki dan današnji svojo modrost na prodaj ponuja. Vred.

dijakom viših šol nič ne škodi, ako konkordat pade in se šola od crkve loči, škodi pa (in to je vzrok zadosti da ne želimo tega) škodi ljudstvu našemu in z takim ravnanjem bi le vodo livali na mlin nasprotnikov naših, ter podpirali reč, ki ako obvelja, nam in ljudstvu našemu gotovo druga ne prinese, kakor zatiranje narodnosti. In duhovščina naša večidel vsa narodna in skrbeča za omiko naroda, gotovo ne zasluži, da ji mi nasprotujemo.

Te in še druge vzroke smo nasprotniki omenjene adrese navedli zagovornikom jenim, ter smo rekli, da radi podpisemo adresu proti političnemu postopanju naših poslancev v obče, te pa nikakor ne. Nekteri so kmalu sprevideli, kako neprilično reč so podpirali; vsaj dozdej še se adresa ni poslala in mislim, da bo celo izostala.

Poslance naše pa, katerim se je že zadosti na ušesa obesilo, pa vse zastonj, je tudi boljše, da mi pustimo, če tudi bi glede na prihodnost, imeli vzrok, izreči jim svojo nezadovoljnost; ljudstvo slovensko in posebno volilec naj poslance prišedše iz Dunaja pozdravijo, kakor so si zaslužili.

Višanec.

Iz Gorice. Tu imamo neki nemškutarski časnik z imenom „Görzer Wochenblatt“ in to revšče bi rado v svojem političkem mnenju dunajsko judovsko časnikarstvo prekosilo, mnogokrat v tukajšnjih zadevah iz komarja vola dela in marsiktero pobere, ki je popolnoma bosa. Tako je unidan povedalo 13. novembra, da so v Belunu fajmoštra pri oltarju ubili in mnogo drugih duhovnov ranili. Ne liberalni ne konservativni italjanski časniki o tem nič ne govorijo in vsled privatnih poročil je to gola zmišljava. Škoda, da so ravno slovenski časniki to razglasili. Prav, da vsaj vrli slov. Gospodar ni tako lahkoveren. Sicer smo v Gorici dosorej pri miru; le v bližnjem Vidmu so bili nedavno spet nadškofa začeli nadlegovati z upitjem: da naj gre v Gorico ali v Ljubljano. Nekdo, se ve, podkupljen nekoliko časa vpivši reče: „Za 26 soldov sem zadosti kričal“ in tekkel je domu k svoji polenti.

Novičar.

Državni zbor.

V 52. seji drž. zbora je oznanil minister pravosodja da je cesar potrdil postavi o odpravljenju kazni z okovi in o obsodbi „ab instanciam“. Za tem se je začelo nadaljevati besedovanje o odposlanstveni postavi. (delegaciji.)

Proti §. 3. (Stroški skupnih zadev morete plačati po razmeri obe državni stranki.), je govoril Hanisch in zatim Ryger, kateri je tudi rekel: Po oktobrovem diplomu je Ogrom neka gotova neodvisnost dana, ali kakor zdaj gre, pokončavajo oni tastransko polovino države po stroških, kateri se jej zaradi njih nalagajo. Beust govori proti Rygerjevemu očitaniu in pravi, da je ravno po tem, da cesar ima v vsem odločiven glas, jednota državnina zavarovana: §. 3. se odobri.

§. 4. (Prineski k plačilu zdajnega državnega dolga se bodo poravnali, po obestranski pogodbi.) in §. 5. (Skupne zadeve oskrbuje skupno ministerstvo, armado vodi cesar) se odobrita brez vsakega besedovanja.

Proti §. 6. (Odposlanstva — delegacije se volijo iz državnega zbora in ogerskega državnega zbora) je govoril Giovanelli: Samo deželni zbori imajo pravico delegacije voliti. Državni zbor po oktobrovem diplomu in februarini ustavi nima za to nobene pravice, on zatoraj svetuje in predloži popravke. (Jega so podpirali Tirolci Slovenci, Polaki in Bukovinci). Proti njegovemu predlogu je govoril Leonardi. Pri glasovanju pade Giovanelli-jev predlog, za kterega so glasovali samo Tirolci, Slovenci in mala številka iz desne strani; in se odobri odborov predlog.

Prej ko se je končala seja je predsednik oglašil, da je došlo pismo od vojaškega ministerstva, v katerem se javlja zbornici, da je cesar potrdil postavo, ko kateri je cesarski ukaz od 18. decembra l. 1866. odstranjen, in da so odločbe v postavi o dopolnitvi vojakov od 29. septembra 1858 spet nadalje veljavne.

V 53. seji drž. zbora se je dalje besedovalo o postavi odposlanstva.

Proti §. 7. in 8. je govoril Berger, kateri je tirjal, da se mora voliti iz cele zbornice in sicer je valjavna samo absolutna večina glasov. Tudi Schindler se je z njim zlagal. Pe-

trino pa je govoril proti njima in rekel; da večina zborničina še ni večina države.

Črne dokazuje po zgodovini, da je centralizem Avstriji pogibeljen, dualizem pa je dvojrsten centralizem. — Med tim, ko se Madjarom vse daje, se tajijo pravice Čehov in se stiskajo Slovenci.

Giovanelli-jev predlog, po katerem bi se naj volile delegacije iz deželnih zborov, se zavže in odobri vladin predlog.

Končno še naznani predsednik, da je postava pravice združenja in shodov od cesarja potrjena.

V 54. seji drž. zbora se še je proti nekterim paragrafom odposlanstvene postave besedovalo ali vendar vse zastonj, ker k slednjemu se je cela postava, kakor jo je predložila vlada, že po drugem čitanju odobrila.

— Jedna divizija francoskih vojakov bo v kratkem zapustila Rimsko in se spet podalo domu.

— Pravi se, da je podadmiral Tegetthof truplo cesarja Maks vendar dobil in da je že z njim na poti v Evropo.

— Pretekli teden je šlo skoz Avstrijo 6000 novonarenjenih pušek iz Angleške v Srbsko.

— Jedin vzrok, zaradi kterega je bil b. Beust v Londonu, je ta, da bi pridobil angleško vlado za to, da se Avstrija sme odškodovati v vzhodu za zgube v Taljanski in Nemski.

Avstrijska vlada se je zatoraj tudi že začela zlo k vojski pripravljati, če bi se namreč Turki ali Srbi jenemu namenu v Bosniji in Hercegovini soperstavili. Začela je v Hrvaški Slavoniji in vojaški granici prav marljivo delati in graničarski častniki zlo trdijo, da je Gablenz proti njim odkrito rekel, Jih Veličanstvo še hoče granico samo tako dolgo imeti, dokler ne bode Bosnija in Hercegovina z Avstrijo zjedinjena. Iz vsega tega se lahko razjasni, kako veliki nemir vlada med južnimi slovanskimi narodi. Srbska se zato zlo k vojski pripravlja: 800 ljudi dela noč in dan v Kragujevškem arzenalu in narodna skupščina je, kakor je znano, nove davke privolila, da se oborožijo narodni vojaki prvega razreda. Že pred nekterimi mesci je poslal knez Mihael neke baterije v Cetinje, da se tamošnji ljudje vadijo. Grška bo se gotovo tudi s Slovani združila — in Ruska? — Kaj pa bo ona storila?

Kakor se čuje, bo hrvaški deželni zbor 8. januarja 1868. gotovo sklican. (?)

— V Ljubljani se bode novi „Sokol“ osnoval, odbor, kateri bo to izpeljal je že napravljen.

Tržna cena

pretekli teden.

	V Varnem dinu		V Mariboru		V Celju		V Puču	
	fl.	k.	fl.	k.	fl.	k.	fl.	k.
Pšenice vagan (drevenka)	5	60	5	85	5	95	5	55
Rži	3	85	3	80	3	80	3	86
Ječmena	2	80	3	20	3	10	3	20
Ovsa	1	80	2	60	1	70	1	70
Turšice (kuruze) vagan	2	85	3	50	2	90	3	40
Ajde	2	80	2	75	3	40	—	—
Prosa	2	70	2	60	3	—	—	—
Krompirja	1	30	—	85	1	10	1	—
Govedine funt	—	18	—	24	—	22	—	24
Teletine	—	24	—	26	—	24	—	26
Svinjetine črsteve funt	—	30	—	26	—	24	—	24
Drv 36" trdih seženj (Klafter)	9	—	10	—	6	90	8	80
„ 18" „ „ „	—	—	5	25	—	—	—	—
„ 36" mehkih „ „	6	—	—	—	5	—	6	80
„ 18" „ „ „	—	—	8	50	—	—	—	—
Oglenja iz trdega lesa vagan	—	80	—	40	—	40	—	45
„ „ mehkega „ „	—	60	—	30	—	40	—	30
Sena cent	1	40	1	20	1	30	1	—
Slame cent v šopah	1	20	1	10	—	60	—	90
„ „ za steljo	—	80	—	80	—	40	—	—
Slanine (špeha) cent	42	—	30	—	32	—	32	—
Jajec, četiri za	—	10	—	12	—	—	—	—

Cesarski zlat velja 5 fl. 77 kr. a. v.

Ažijo srebra 119.50.

Narodno drž. posojilo 66.60.

Loterijine srečke.

V Trstu 20. novembra 1867:	7	86	58	22	4
Prihodnje srečkanje je 30. novembra 1867.					
V Gradcu 23. novembra 1867:	55	57	63	78	7
Prihodnje srečkanje je 4. decembra 1867.					